

ÉVES ÖSSZEFOGLALÓ ELLENŐRZÉSI JELENTÉS

TISZAGYULAHÁZA KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA 2023. ÉVI BELSŐ ELLENŐRZÉSI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

KÉSZÍTETTE:

Rukóber Lászlóné
Val-Ethik Kft belső ellenőrzési vezető
Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló

I. A belső ellenőrzés által végzett tevékenység bemutatása

1/1. Az ellenőrzési tervben foglalt feladatok teljesítésének értékelése.

1/1.a, A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesülése, az ellenőrzések összesítése.

1/1.b, Az ellenőrzések során büntető, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása.

I/2. A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása.

I/2. a, A belső ellenőrzési egység humán erőforrás ellátottsága.

- I/2.b, A belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása.
- I/2.c, Összeférhetetlenségi esetek.
- I/2.d, A belső ellenőri jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása
- I/2.e, A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők.
- I/2.f, Az ellenőrzések nyilvántartása
- I/2.g, Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok.

I/3. A tanácsadó tevékenység bemutatása.

II. A belső kontrollrendszer működésének értékelése ellenőrzési tapasztalatok alapján.

- II/1. A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok.
- II/2. A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése.

III. Az intézkedési tervek megvalósítása.

IV. A belső ellenőrzés által tett megállapítások

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Tiszagyulaháza Község Önkormányzat Képviselő-testületének az 51/2022. (X.25.) számú Határozatával elfogadott éves ellenőrzési tevékenységet 2023. évben a Val-Ethik Kft. a Képviselő-testület 50/2022. (X.25.) számú Határozatával elfogadott megbízása alapján látta el.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 49. § (3) bekezdése szerint „Helyi önkormányzati költségvetési szerv esetén a belső ellenőrzési vezető az éves ellenőrzési jelentést megküldi a jegyzőnek a tárgyévet követő év február 15-ig”. Az Önkormányzat esetében a belső ellenőrzést szerződés alapján ellátó Kft. belső ellenőrzési vezetője az éves ellenőrzési jelentést jóváhagyásra megküldi a jegyzőnek.

A belső ellenőrzés hatálya kiterjed:

- Hajdúnánás Városi Önkormányzat Polgármesteri Hivatal Tiszagyulaházi Kirendeltségére

A 2023. évre tervezett ellenőrzés megvalósult és lezárásra került. Az ellenőrzés tárgya az Önkormányzat 2022. évi költségvetési beszámolója.

A belső ellenőrzés a tervezett helyszíni ellenőrzést betegség miatt nem tudta végrehajtani. A Kirendeltségen feladatokat ellátó Közös Hivatali dolgozó interneten keresztül bocsátotta rendelkezésre a kért dokumentumokat, és telefonon keresztül az ellenőrzés rendelkezésére állt. Az ellenőrzés megkapta

Tiszagyulaháza Község Önkormányzatának 2022. évi KGR-K11. beszámolóját, amelyet az Önkormányzat Képviselő-testülete a 8/2023.(V.30.) számú Rendeletével hagyott jóvá.

A belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlensége biztosított volt.

A lefolytatott ellenőrzésről készített jelentés összhangban van az ellenőrzési programmal. Tartalma megfelel a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Kormányrendelet 39. §-ában foglaltaknak, valamint a Belső Ellenőrzési Kézikönyvben előírt tartalmi és formai követelményeknek.

Az ellenőrzés a programfegyelmet betartva, jogszabályi hivatkozást is tartalmazó megállapításokat, következtetéseket tett. A folyamatok hatékonyabb, eredményesebb működése érdekében a vezetés számára is hasznosítható javaslatokat fogalmazott meg. A javaslatokat az ellenőrzött szervek, illetve szervezeti egységek vezetői, érintettjei elfogadták.

Az ellenőrzés lefolytatásán túl az ellenőrök tanácsadási tevékenységet is elláttak, az ellenőrzés témakörében a Közös Önkormányzati Hivatal érintett munkatársaival való konzultációk keretében.

2023. évben olyan súlyos szabálytalanságot, hiányosságot nem állapított meg az ellenőrzés, amely büntető, szabálysértési, fegyelmi, vagy kártérítési felelősségre vonási eljárás kezdeményezését tette volna szükségessé.

I. BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLTAL VÉGZETT TEVÉKENYSÉG BEMUTATÁSA

2023. évben az önkormányzati költségvetési szervek belső ellenőrzését az alábbi jogszabályok határozták meg:

az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Áht.);

- az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Ávr.);
- a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet (továbbiakban: Bkr.);
- a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (továbbiakban: Ötv.);
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.);
- a 2021. évi XC. törvény Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről (továbbiakban: Kvtv.);
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.);
- a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (Számvtv.);
- az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I.11.) Korm.rendelet.

Helyi jogszabályok:

- Tiszagyulaháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 2/2022. (II. 25.) Önkormányzati rendelete Tiszagyulaháza Község Önkormányzatának 2022. évi költségvetéséről;
- Tiszagyulaháza Község Önkormányzata Képviselő-testületének 8/2023. (V.30.) Önkormányzati rendelete Tiszagyulaháza Község Önkormányzatának 2022. évi zárszámadásáról

A Bkr. értelmében a belső ellenőrzés: független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje, az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát.

A belső ellenőrzést végző személy munkáját a nemzetközi, valamint az államháztartásért felelős miniszter által közzétett belső ellenőrzési standardok, útmutatók figyelembevételével, valamint a - az államháztartásért felelős miniszter által közzétett belső ellenőrzési kézikönyv minta megfelelő alkalmazásával - kidolgozott Belső Ellenőrzési Kézikönyv szerint végzi.

Az Áht. határozza meg a belső ellenőrzés jogszabályi alapjait, rendelkezik arról, hogy a belső ellenőrzés kialakításáról, megfelelő működtetéséről és függetlenségének biztosításáról a költségvetési szerv vezetője köteles gondoskodni. A Bkr. határozza meg a költségvetési szervek vezetői számára a belső kontrollrendszer kialakítására és működtetésére vonatkozó további részletszabályokat, valamint a bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység eljárásrendjét. A Mőtv. a jegyző feladatává teszi a belső ellenőrzés működtetését és kimondja, hogy a helyi önkormányzat belső ellenőrzése keretében gondoskodni kell a felügyelt költségvetési szervek ellenőrzéséről is.

Tiszagyulaháza Község Önkormányzata 2023. évben a belső ellenőrzést szerződés keretében külső szakemberek bevonásával oldotta meg. A belső ellenőrzés funkcionális függetlensége ebből eredően természetesen biztosított volt, feladatát a jegyzővel való egyeztetéssel, a megkötött szerződés keretei által meghatározottan látta el a jogszabályok, a PM útmutatói és a Belső Ellenőrzési Kézikönyv felhasználásával.

Az ellenőrök független, objektív ellenőrzési és tanácsadói tevékenységükkel segítették a Közös Önkormányzati Hivatal Tiszagyulaházi Kirendeltség szabályszerű, hatékony és eredményes működését.

I. Az ellenőrzési tervben foglalt feladatok végrehajtásának értékelése

1/1.a. A tárgyévre vonatkozó éves ellenőrzési terv teljesítése

A 2023. évi ellenőrzési tervet a Tiszagyulaháza Község Önkormányzat Képviselő-testülete a 50/2022. (X.25.) számú Határozatával fogadta el. Az ellenőrzés tárgya az Önkormányzat 2022. évi tevékenységéről készített költségvetési beszámolóra vonatkozó szabályok betartása, az ellenőrzés típusa szabályszerűségi ellenőrzés.

A Val-Ethik Kft. az ellenőrzést a Hajdúnánás Városi Önkormányzat jegyzője által kiállított HAJ/27203-1/2023. számú Megbízólevél és a Val-Ethik Kft. által készített BE-01/2023. számú ellenőrzési program szerint vizsgálta.

A helyszíni ellenőrzés betegség miatt elmaradt, az ellenőrzési terv 2023. évben teljes körűen megvalósult. A tervezett egy darab szabályszerűségi ellenőrzésre fordított idő 15 ellenőri nap.

A belső ellenőrzés a megállapításait a rendelkezésre bocsátott dokumentumok, információk alapján tette meg. A javaslatok úgy kerültek megfogalmazásra, hogy azok világosak és lényegre törőek legyenek, a későbbi teljesítés ellenőrizhető legyen. A javaslatok megfogalmazásakor figyelembe vette az ellenőrzés a vizsgált szervezeti egység működésére vonatkozó sajátosságokat, törekedett érdemi és végrehajtható intézkedések megfogalmazására. Az ellenőrzés a programfegyelmet betartva, jogszabályi hivatkozást is tartalmazó megállapításokat, következtetéseket tett. A folyamatok hatékonyabb, eredményesebb működése érdekében a vezetés számára is hasznosítható javaslatokat fogalmazott meg.

Az ellenőrzésről készített jelentés összhangban van az ellenőrzési programmal, teljesítette a belső ellenőrzés célját. Tartalmát tekintve megfelel a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XI.31.) Kormányrendelet 39. §-ában előírtaknak.

1/1. b. Az ellenőrzés során büntető, szabálysértési, kártérítési, illetve fegyelmi eljárás megindítására okot adó cselekmény, mulasztás vagy hiányosság gyanúja kapcsán tett jelentések száma és rövid összefoglalása

Az ellenőrzés olyan cselekményt, mulasztást vagy hiányosságot nem tárt fel, amely következtében büntető, szabálysértési, kártérítési vagy fegyelmi eljárás megindítását kellett volna kezdeményezni.

I/2. A bizonyosságot adó tevékenységet elősegítő és akadályozó tényezők bemutatása

Az ellenőrzés kereteit az ellenőrzési terv figyelembe vételével kötött szerződés képezte, melynek időkerete a szükséges vizsgálatot lehetővé tette. A helyi munkatárs betegsége miatt az ellenőrzés elhúzódott, ennek ellenére erőn felül segítette az ellenőrzés lefolytatását. Ez által biztosított volt a célok elérése, hogy a megállapítások megalapozottak legyenek.

1/2. a. A belső ellenőrzési egység létszámhelyzete

Tiszagyulaháza Község Önkormányzata belső ellenőrzési egységet vagy belső ellenőrt nem foglalkoztat. A vezetés 2017. évben a belső ellenőrzés külső kapacitással való megoldása mellett döntött, melyet 2023. évben is szerződés keretében megbízott külső szakértővel biztosított.

A megbízott külső ellenőrzést végző szervezet belső ellenőrei a jogszabályi feltételeknek megfelelnek, az előírt szakmai gyakorlattal rendelkeznek, az éves kötelező szakmai továbbképzéseket megfelelő óraszámban teljesítik. A belső ellenőrök az erre a tevékenységre irányuló szándékot a tevékenység megkezdése és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerint az államháztartásért felelős miniszter részére bejelentették. Az Áht. 70. § (4)-(5) bekezdésében előírt kötelező szakmai továbbképzést teljesítették („ÁBPE” elnevezésű továbbképzés) és sikeres vizsgát tettek, amelyről tanúsítvánnyal és ehhez kapcsolódóan regisztrációval rendelkeznek.

1/2. b. A belső ellenőrzési egység és a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása

A külső ellenőrzés miatt a belső ellenőrök szervezeti és funkcionális függetlenségének biztosítása természetesen teljesült. Az ellenőrök az Önkormányzattal való megállapodás, megbízás szerint végezték a tevékenységet, a Közös Önkormányzati Hivatal Tiszagyulaházi Kirendeltség vezetőjének történt a beszámolás és a jelentés átadása. Az ellenőrök operatív tevékenység ellátásában nem vettek részt. A belső ellenőrzés az ellenőrzési programot szakmai megítélésének megfelelően állítja össze. A belső ellenőrök önállóan fogalmazzák meg a megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat tartalmazó ellenőrzési jelentést.

1/2. c. Összeférhetlenségi esetek

Az ellenőrzések során a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló jogszabály (Bkr.) 20. § - a szerinti összeférhetlenségre okot adó körülmény nem merült fel, amely akadályozta volna az ellenőrzések elfogulatlan végrehajtását és intézkedést tett volna szükségessé. A belső ellenőrzés az ellenőrzési program végrehajtásában befolyástól mentesen járt el, a módszerek kiválasztását önállóan végezte.

1/2. d. A belső ellenőrzési jogokkal kapcsolatos esetleges korlátozások bemutatása

Az ellenőrzések végrehajtását a Bkr. 25. §-ában foglalt ellenőrzési jogok semmiféle korlátozása nem akadályozta. Az ellenőrök a szükséges dokumentumokat megkapták, az érintett munkatárssal konzultálhattak és a szükséges segítséget megkapták az ellenőrzés végrehajtásához.

1/2. e. A belső ellenőrzés végrehajtását akadályozó tényezők

A tervben és a szerződésben foglalt ellenőrzés végrehajtását – a fentiekben leírtakon kívül - nem akadályozta érdemlegesen semmiféle tényező.

1/2. f. Az ellenőrzések nyilvántartása

Az elvégzett ellenőrzésről készült jelentést a külső ellenőrök a Kirendeltség vezetőjének átadták, amely a Közös Önkormányzati Hivatal irattárába került. A Bkr. 22. és 50. §- ai szerinti nyilvántartást a belső ellenőrzési vezető vezeti a szerződés szerint és az év lezárásával megőrzésre átadja a Kirendeltség vezetőjének, illetve a jegyzőnek.

1/2. g. Az ellenőrzési tevékenység fejlesztésére vonatkozó javaslatok

Tiszagyulaháza Község Önkormányzatának jogszabály által előírt belső ellenőrzése a szabályos, gazdaságos, hatékony és eredményes munkavégzés érdekében megbízásos formában továbbra is biztonságosan megoldható, még akkor is, ha az önkormányzat, illetve a Közös Hivatal tevékenységében, feladatellátásában jelentősebb változások következnek be.

A külső kapacitás biztosítja a függetlenséget, a Kirendeltség vezetővel való egyeztetés a tervezésben és a beszámolásban a vezetői intézkedések formájában biztosítja a javaslatok hasznosulását.

Közös együttműködéssel elérhető az Önkormányzatnál és a Közös Önkormányzati Hivatalban a tevékenységek szabályszerűségének, jogszabályoknak való megfelelése, a gazdaságosabb, hatékonyabb

és eredményesebb munkavégzés valamennyi feladatellátás terén.

I/3. A tanácsadó tevékenység bemutatása

Az Önkormányzat részéről külön felkérés tanácsadó tevékenységre 2023. évben nem történt. A belső ellenőrzés végrehajtása során a tanácsadó tevékenység az ellenőrzéshez kapcsolódóan telefonon keresztül folyamatos volt.

II. A BELSŐ KONTROLLRENDSZER MŰKÖDÉSÉNEK ÉRTÉKELÉSE ELLENŐRZÉSI TAPASZTALATOK ALAPJÁN

11/1. A belső kontrollrendszer szabályszerűségének, gazdaságosságának, hatékonyságának és eredményességének növelése, javítása érdekében tett fontosabb javaslatok

A belső kontrollrendszer nem egy esemény vagy körülmény, hanem műveletek sora, amelyek beleszövődnek a szervezet minden tevékenységébe, folyamatosan végbemennek azokban. Szerves részét képezik annak, ahogyan a vezetés a szervezetet működteti. A belső kontrollrendszer összefonódik a szervezet tevékenységeivel, és akkor a leghatékonyabb, ha teljesen beépül a szervezet infrastruktúrájába és szerves részét képezi a szervezet lényegének. A belső kontrollrendszer lényege, hogy magában foglalja azokat a szabályokat, eljárásokat, gyakorlati módszereket és szervezeti struktúrákat, amelyeket arra terveztek, hogy segítséget nyújtson a vezetésnek a céljai eléréséhez.

A belső kontroll olyan összetett folyamat, amelyet a szervezet vezetése és dolgozói valósítanak meg. Az államháztartási kontrollok célja a pénzeszközökkel és a vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítása. Mindez a belső kontrollrendszer keretében kell, hogy megvalósuljon, amelynek működtetéséért a költségvetési szerv vezetője a felelős.

A belső ellenőrzés része a belső kontrollrendszernek, feladata javaslataival, megállapításaival hozzájárulni az önkormányzat és költségvetési szervei, gazdasági társaságai működésének szabályozottsága, eredményessége javításához.

Az Önkormányzatnál a belső ellenőrzés 2023. évben hatodik alkalommal jelent meg. Az ellenőrzés első alkalommal 2018. évben kapta feladatul a 2017. évi beszámoló vizsgálatát. Akkor három megállapításra került sor, jelen vizsgálat megállapította, hogy ezeket a hibákat az évek során kijavították.

ab) A belső kontrollrendszer öt elemének értékelése:

A legújabb, 2012.01.01 -jétől érvénybe lépett szabályozás szerint az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV törvény a költségvetési szervek belső kontrollrendszere címmel az alábbiakban fogalmaz:

69. § (1) A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- a) a működés és gazdálkodás során a tevékenységet szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen hajtsák végre,
- b) az elszámolási kötelezettségeket teljesítsék, és
- c) megvédjék az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és nem rendeltetésszerű használatától.

(2) A belső kontrollrendszer létrehozásáért, működtetéséért és fejlesztéséért a költségvetési szerv vezetője felelős az államháztartásért felelős miniszter által közzétett módszertani útmutatók figyelembevételével.

E megfogalmazás nagyon tömören, de egyben érthetően foglalja össze a belső kontrollrendszer mibenlétét, hármass célrendszerét és természetesen a felelősség kérdését is.

További támpontot jelent a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló jogszabály, a 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet is e témakörben, amikor az értelmező rendelkezések között a belső ellenőrzés fogalmánál meghatározásában a következőt írja:

2. § b) belső ellenőrzés: független, tárgyilagos bizonyosságot adó és tanácsadó tevékenység, amelynek célja, hogy az ellenőrzött szervezet működését fejlessze és eredményességét növelje, az ellenőrzött szervezet céljai elérése érdekében rendszerszemléletű megközelítéssel és módszeresen értékeli, illetve fejleszti az ellenőrzött szervezet irányítási és belső kontrollrendszerének hatékonyságát.

Az előzőekből kitűnik, hogy az utólagos monitoring körébe tartozó belső ellenőrzés végső soron az irányítási és a fent taglalt belső kontrollrendszer hatékonyságának értékelésén és fejlesztésén keresztül járul hozzá az intézményi célok minél teljesebb megvalósulásához. Az is megállapítható, hogy a korábban jellemző szabályossági és szabályszerűségi követelmények mellett jelenleg már sokkal inkább az erőforrásokkal való hatékonyabb és eredményesebb gazdálkodás kerül előtérbe, továbbá a minden szinten megfelelő információval való ellátottság.

A tevékenységben pedig a tanácsadás jelentősége egyértelműen felértékelődik. Ez utóbbi a fogalmi meghatározás szerint „a költségvetési szerv vezetője részére nyújtott olyan hozzáadott értéket eredményező szolgáltatás, amelynek jellegét és hatókörét a belső ellenőrzési vezető és a költségvetési szerv vezetője a megbízáskor közösen írásban vagy szóban határoz meg anélkül, hogy a felelősséget magára vállalná a belső ellenőr.

A tanácsadás az ellenőrzések végrehajtása során jellemzően szóbeli megállapodás alapján történik, és többféle módon járulhat hozzá a tevékenység javulásához. Gyakran máshol jól működő, bevált gyakorlatok terjesztését, illetve a szabályozások követelményeinek sok esetben nehezen követhető értelmezését jelenti. Emellett esetenként párhuzamosságok elhagyásában vagy munkaszervezési ésszerűsítések végrehajtásában ölt testet.

A Bkr. II. Fejezet 3. pontja a költségvetési szervek belső kontrollrendszerét az alábbi elemekre bontja:

- 3.§ A költségvetési szerv vezetője felelős a belső kontrollrendszer keretében - a szervezet minden szintjén érvényesülő - megfelelő
- a) kontrollkörnyezet,
 - b) kockázatkezelési rendszer,
 - c) kontrolltevékenységek,
 - d) információs és kommunikációs rendszer, és
 - e) nyomon követési rendszer (monitoring)
- kialakításáért, működtetéséért és fejlesztéséért.

A belső kontrollrendszer előzőekben említett öt elemének az Önkormányzatnál való működéséről a vizsgálat tapasztalati és a beszámolás alapján az alábbiakban foglalhatók össze:

a) Kontrollkörnyezet

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet alapján a költségvetési szerv vezetője köteles olyan kontrollkörnyezetet kialakítani, amelyben

- ~ világos a szervezeti struktúra,
- ~ egyértelműek a hatásköri viszonyok és feladatok,
- ~ meghatározottak az etikai elvárások a szervezet minden szintjén,
- ~ átlátható a humán erőforrás kezelés.

A kontrollkörnyezet a teljes kontrollrendszer alapja. Biztosítja a fegyelmet és a szervezeti felépítést, valamint azt a légkört, amely befolyásolja a belső kontroll általános minőségét.

A kontrollkörnyezet alapozza meg a belső kontroll összes többi elemét a fegyelem és a szervezeti struktúra biztosítása által.

A belső kontrollrendszer kialakítása és működése kisebb hiányosságokkal megtörtént. A szabályozási hiányosságok miatt a kontrollkörnyezet kialakításánál voltak hiányosságok, amelyeket a vizsgálat ideje alatt pótoltak, vagy megszüntetésük folyamatban volt.

b) Kockázatkezelési rendszer

A Bkr. 7. §. (1) bekezdése alapján a költségvetési szerv vezetője köteles kockázatkezelési rendszert működtetni. A kockázatkezelés során fel kell mérni, és meg kell állapítani a költségvetési szerv tevékenységében, gazdálkodásában rejlő kockázatokat. A kockázatkezelés rendjének kialakítása során meg kell határozni azon intézkedéseket és megtételük módját, amelyek csökkentik, illetve megszüntetik a kockázatokat.

A kockázatkezelés, mint módszer a vezetés gyakorlati eszköze, a tervezés és döntéshozatal, a végrehajtás alapvető része. A vezetőknek külön figyelmet kell fordítani arra, hogy a kockázatkezelést minden folyamatba beépítsék, és a szervezet minden dolgozója megértse a kockázatkezelés értékét.

Fontos figyelembe venni, hogy a kockázatkezelés elsősorban a költségvetési szerv feladatellátását támogató belső folyamat, és nem az adott költségvetési szervezen kívüli szervezetek, hatóságok igényeit szolgálja.

A kockázatkezelés alapvető célja, hogy ez az összefüggésrendszer, és az ezzel kapcsolatos felelősség világossá váljék minden érintett számára. A célok szintjeivel párhuzamosan, annak megfelelően a kockázatokért való felelőségeket is delegálni kell a megfelelő szintekre. Ezáltal a kockázatkezelés beépül a mindennapi tevékenységek közé, és nem elkülönült – csak időszakos – feladattá válik.

A kockázattelmérés célja a kockázatok megállapítása és jelentőségük szerinti sorba állítása annak alapján, hogy mekkora az egyes kockázatok bekövetkezési valószínűsége, és azok milyen hatással lehetnek a költségvetési szervezetre, ha valóban felmerülnek.

A költségvetési szerv vezetője évről évre köteles meghatározni és aktualizálni a szervezet előtt álló rövid és középtávú prioritásokat, célkitűzéseket és feladatterveket, melyet az éves munkatervben kell rögzíteni.

A kockázatkezelés vizsgálata kapcsán az ellenőrzés megállapította, hogy a jegyző rendelkezett az integrált kockázatkezelés eljárásrendjéről. Az Önkormányzat az ÁSZ 2021. évi ellenőrzése kapcsán a Hajdúnánási Közös Önkormányzati Hivatal értékelése során 5-ös osztályzatot kapott.

c) Kontrolltevékenységek

A Bkr. 8. § (1) A költségvetési szerv vezetője köteles a szervezeten belül kontrolltevékenységeket kialakítani, melyek biztosítják a kockázatok kezelését, hozzájárulnak a szervezet céljainak eléréséhez, és erősítik a szervezet integritását.

(2) A kontrolltevékenység részeként minden tevékenységre vonatkozóan biztosítani kell a szervezeti célok elérését veszélyeztető kockázatok csökkentésére irányuló kontrollok kiépítését, különösen az alábbiak vonatkozásában:

- a) a döntések dokumentumainak elkészítése (ideértve a költségvetési tervezés, a kötelezettségvállalások, a szerződések, a kifizetések, a támogatásokkal való elszámolás, a szabálytalanság miatti visszafizettetések dokumentumait is),
- b) a döntések célszerűségi, gazdaságossági, hatékonysági és eredményességi szempontú megalapozottsága,
- c) a döntések szabályszerűségi szempontból történő jóváhagyása, illetve ellenjegyzése, valamint
- d) a gazdasági események elszámolása (a hatályos jogszabályoknak megfelelő könyvvizetés és beszámolás).

(3) Az (2) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontjában felsorolt tevékenységek feladatköri elkülönítését biztosítani kell.

(4) A költségvetési szerv vezetője köteles a költségvetési szerv belső szabályzataiban a felelősségi körök meghatározásával legalább az alábbiakat szabályozni:

- a) engedélyezési, jóváhagyási és kontroll eljárások,
- b) a dokumentumokhoz és információkhoz való hozzáférés,
- c) beszámolási eljárások.

A kontrolltevékenységek a szervezet egész szintjén jelen vannak, biztosítják a kockázatok kezelését a szervezet céljainak elérése érdekében.

A kontrolltevékenység magába foglalja a kontroll módszereket, a feladatok szétválasztását, a feladat végzés folyamatát. A megelőző kontrollok egyik leghatékonyabb módszere a folyamatba épített

ellenőrzés. A Bkr. 8. §-a írja elő, hogy a költségvetési szerv vezetője köteles a szervezeten belül kontrolltevékenységeket kialakítani és működtetni.

Az ellenőrzés tételesen a Gazdálkodási szabályzatot tekintette át, amely tartalmazza a Közös Hivatal és az Önkormányzat gazdálkodására vonatkozó feladatokat. Az operatív gazdálkodási feladatok közül a kötelezettségvállalás, utalványozás a polgármester, az Óvoda esetében az intézményvezető feladata. Az ellenjegyző, érvényesítő a költségvetési ügyintéző. A teljesítés igazolása azonos a kötelezettséget vállalókkal.

Az ellenőrzés helyszíni vizsgálatot nem tudott lefolytatni, a MÁK megállapításaira támaszkodott, amely a gazdálkodási jogkörök területén szabálytalanságot nem állapított meg.

d) Információs és kommunikációs rendszer

A Bkr. 9. § a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről idevágó előírása a következő:

(1) A költségvetési szerv vezetője köteles olyan rendszereket kialakítani és működtetni, melyek biztosítják, hogy a megfelelő információk a megfelelő időben eljuttatnak az illetékes szervezethez, szervezeti egységhez, illetve személyhez.

(2) Az információs rendszerek keretében a beszámolási rendszereket úgy kell működtetni, hogy azok hatékonyak, megbízhatóak és pontosak legyenek, a beszámolási szintek, határidők és módok világosan meg legyenek határozva.

A MÁK 2023. évi utóellenőrzése kapcsán az Önkormányzat intézkedési tervet készített. A MÁK további intézkedéshez **javaslat**: Az Info tv. 32-34.§-aiban foglalt előírások betartása, a kötelezően közzéteendő közérdekű adatok internetes honlapon történő teljes körű feltöltése.

Intézkedés: Az önkormányzatra vonatkozó, az Info tv. szerinti kötelezően közzéteendő közérdekű adatokat teljes körűen fel kell tölteni az önkormányzat honlapjára. Az intézkedési terv tartalmazta az intézkedésért felelős személyek megnevezését, valamint a határidőt, amely 2023. november 30-a. A belső ellenőrzés az Önkormányzat honlapján 2021. évi feltöltött adatokat talált. Az njt-n (Nemzeti jogszabálytár) honlapjára a 2022. évi költségvetési és zárszámadási rendelet feltöltésre került.

A jegyző által kiállított nyilatkozatban foglaltak ellenére az Info tv. 1. számú mellékletében a további gazdálkodási adatokra vonatkozó közzétételnek nem tettek eleget.

e) Nyomon követési rendszer (monitoring)

A jogszabály erről így fogalmaz:

Bkr. 10. § A költségvetési szerv vezetője köteles kialakítani a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító rendszert, mely az operatív tevékenységek keretében megvalósuló folyamatos és eseti nyomon követésből, valamint az operatív tevékenységektől függetlenül működő belső ellenőrzésből áll. A kontrollrendszer keretében a közigazdasági irodavezető időközönként, de legalább évente ellenőrzést végez. Amennyiben az utólagos vezetői ellenőrzés szabálytalanságot állapít meg, kezdeményezi a jegyző felé az érintett felelősségre vonását.

A jegyző kialakította a szervezet tevékenységének, a célok megvalósításának nyomon követését biztosító monitoring rendszert a Bkr. 10. § alapján, amelyet 2018. évtől kezdődően kiterjesztett a Tiszagyulaháza Község Önkormányzatára.

A jegyző:

- gondoskodott az operatív tevékenységektől független belső ellenőrzés kialakításáról és megfelelő működtetéséről (a belső ellenőrzést a Val-Ethik Kft. végzi),
- biztosította a belső ellenőrzés szervezeti és funkcionális függetlenségét és a belső ellenőrzéshez szükséges forrásokat.

Az Önkormányzatnál belső ellenőrzési tevékenységet végzők rendelkeznek az államháztartásért felelős miniszter engedélyével. Az éves ellenőrzési terv kockázatelemzésen alapul, tartalma megfelel a jogszabályban előírtaknak.

Az éves ellenőrzési terv:

- megküldésre került a képviselő-testület részére jóváhagyásra,
- megfelelően lefedte az Önkormányzat tevékenységét.

A 2023. évi terv szerinti ellenőrzést a belső ellenőrzés elvégezte, amelyről jelen éves ellenőrzési jelentés számol be.

III. INTÉZKEDÉSI TERVEK MEGVALÓSULÁSA

Az intézkedési tervek megvalósítása

A 2022. évi költségvetési támogatások ellenőrzés kapcsán megállapításra nem került sor. A 2023. évi vizsgálat során az ellenőrzés két megállapítást tett. A javaslatok végrehajtására készült intézkedési terv végrehajtásának ellenőrzésére a 2024. évi ellenőrzéskor kerül sor.

IV. A BELSŐ ELLENŐRZÉS ÁLTAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK ÉS JAVASLATOK HASZNOSULÁSA

A 2023. évben megbízás keretében végzett belső ellenőrzés megállapításai és az ezzel kapcsolatos javaslatok.

1.) Tiszagyulaháza Község Önkormányzata 2022. évi zárszámadásának vizsgálata.

Az ellenőrzés célja annak megállapítása volt, hogy:

- az Önkormányzat 2022. évi tevékenységéről készített költségvetési beszámoló minden lényeges szempontból megfelelt-e a vonatkozó szabályozásoknak és követelményeknek.

Ellenőrzési időszak: 2022. év

Megállapítások:

A belső ellenőrzés a tervezett helyszíni ellenőrzést betegség miatt nem tudta végrehajtani. A Kirendeltségen feladatokat ellátó Közös Hivatali dolgozó interneten keresztül bocsátotta rendelkezésre a kért dokumentumokat, és telefonon keresztül állt az ellenőrzés rendelkezésére. Az ellenőrzés megkapta Tiszagyulaháza Község Önkormányzatának 2022. évi KGR-K11. beszámolóját, amelyet az Önkormányzat Képviselő-testülete a 8/2023.(V.30.) számú Rendeletével hagyott jóvá.

A beszámolón túl rendelkezésre álltak a gazdálkodással kapcsolatos régi, de még hatályban lévő, valamint az új szabályzatok, amelyek 2022. szeptember 1. napjától voltak hatályosak. A beszámolót alátámasztó dokumentumok közül a 2022. évi vagyoneérték kimutatás és a 2022. évi főkönyvi részletező.

Az ellenőrzés során áttekintett dokumentumok, és feldolgozott adatok értékelése, elemzése elegendő alapot adott ahhoz, hogy az Önkormányzat **2022. évi költségvetési beszámolójának megfelelőségéről a vizsgálat megalapozott véleményt formálhasson.**

Az előadó tájékoztatása alapján 2022. évben mennyiségi felvétellel történő leltározás nem volt, selejtezést sem végeztek. Az év végi főkönyvi és analitikus nyilvántartások egyeztetésével készített leltár dokumentumait az ellenőrzés áttekintette és megállapította, hogy a **leltárak a 2022. évi mérleget alátámasztják**

Az ellenőrzés nyomán kialakított vélemény **össességében** az, hogy az **Önkormányzat 2022. évi költségvetési beszámolója minden lényeges szempontból megfelelt a vonatkozó szabályozásoknak és követelményeknek.**

IV. JAVASLATOK

Az ellenőrzés megállapításai alapján javasoljuk a Jegyzőnek és a Tiszagyulaházi Kirendeltség vezetőjének:

- hogy a pénzkezelési szabályzat átdolgozásra kerüljön, az Önkormányzat és az Óvoda rendelkezzen külön-külön pénzkezelési szabályzattal;
- az Önkormányzat tegyen eleget az Infó.tv előírásainak, a közérdekű adatok kötelező közzétételével kapcsolatban.

Budapest, 2024. február 21.

Rukóber Lászlóné
belső ellenőrzési vezető

